

I (Στοιχείο N)

1* . Περὶ τῶν ἐν ναυαγίῳ ριπτομένων. κεφάλαιον Θ'. νόμοι.**

Ὅταν πλέη καράβη φορτομένον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ γένη ταραχὴ μεγάλη, καὶ διὰ τὸ μὴ δὲν πνηγῇ καὶ τὸ καράβη καὶ οἱ ἄν(θρωπ)οὶ εὐγάλουσι καὶ ρίξουσι φορτία εἰς τὴν θάλασσαν, ὅλοι ὅσοι ἔχουσι τὰ φορτία τοὺς εἰς τὸ καράβη διδωσι τὸν λογαριασμόν τοὺς εἴ τι τοὺς ὑπάγοι τὸν ἄν(θρωπ)ον ὅπου ἔριξαν τὰ φορτία τοὺς εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ζημιώνονται ἐπίσης πάντες κατὰ τὸν ποσὸν τῆς πραγματείας των. Καὶ ὅσα ἐρρίψασιν εἰς τὴν θάλασσαν, κατὰ πῶς ἡγοράσθησαν τιμοῦνται· ὅσα δὲ ἀπέμειναν εἰς τὸ καράβη κατὰ πῶς μέλλει νὰ πωληθοῦσι τιμοῦνται.

(*). Οἱ ἀριθμοὶ (ἀραβικοὶ) εἶναι δικοί μου καὶ δὲ βρίσκονται στὰ χφφ.

(**). Ἡ λέξις «νόμοι» βρίσκεται στὸ περιθώριον· ἡ ἴδια λέξις συναντιέται ἀρκετὰ συχνὰ στὴν παράφραση, πάντα στὸ περιθώριον.

1. — Ἀρμ. II, IA, 16, 17. Ἀλλὰ πλησιάζει περισσότερο τὸ κεφ. ΞΒ' τοῦ στοιχείου N, τῆς Μικρῆς Σύνοψης.

1, 2 γίνη B//3 καράβη, δίδουσι B// ὑπάγει B//9 πωληθῶσι τιμῶνται.

1, 1 (τίτλος). Περὶ ναυαγίου ὅπου ναυαγίση τὸ καράβη, καὶ ρίχνουν εἰς τὴν θάλασσαν τινὰ εἶδος (ἴδοι : B), ὅτι (παραλ. B) πῶς πεύτει ἡ ζημία. Κεφάλαιον KB'.

Ὅταν πλέγει καράβη φορτωμένον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ γίνη ταραχὴ μεγάλη καὶ διὰ τὸ μὴ πνηγῇ καὶ (παραλ. B) τὸ καράβη καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐγάλουσι καὶ ρίξουσι φορτία εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ζημιώνονται (ζημιώνονται B) ἐπίσης πάντες ὅσοι ἔχουν τὰ φορτώματά τοὺς εἰς τὸ καράβη, δίδωσι (δίδουσι B) τὸν λογαριασμόν τοὺς εἴ τι τοὺς ὑπάγει τῶν ἄν(θρώπ)ων ὅπου ἔριξαν τὰ φορτία τοὺς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐτζη ζημιώνονται πάντες κατὰ τὸν (τὸ B) ποσὸν τῆς πραγματείας τους, καὶ ὅσοι ἐρρίψαν (ἐριξαν B) εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ πῶς ἡγοράσθησαν τιμῶνται, ὅσα δὲ ἀπόμειναν εἰς τὸ καράβη κατὰ πῶς μέλλει νὰ πωληθοῦσι (πωληθοῦσιν B) ἐτζη τιμῶνται : A.

—Τὸ B δίνει μόνο αὐτὸ τὸ κεφάλαιο, ἐνῶ τὸ A συνεχίζει.

ΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2. Περὶ ναυτικῶν. κεφάλαιον Γ'. νόμοι
- Τῶν ναυτικῶν τὰ πάντα καὶ ὅσα εἰς τὴν θάλασσαν κρίνεται τῆς ῥόδου τῷ νόμῳ κρίνεται καὶ κατὰ πῶς λέγουσι τῶν ῥοδίων οἱ νόμοι ἔτζη κρίνονται. Διότι οἱ νόμοι τῶν ῥοδίων, πάντων τῶν ναυτικῶν νόμων παλαιότεροι εἶναι.
3. Οἱ ναῦται ἂν τολμήσωσιν νὰ πλέουσιν εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ καράβη καὶ οἱ πραγματευταί, χωρὶς κυβερνήτου, ἐὰν τὸ καράβη ναυαγήσῃ καὶ βυθησθῇ, καὶ οἱ ναῦται καὶ οἱ πραγματευταί ἐγκαλοῦνται. Οἱ μὲν πραγματευταί ἢ καὶ πραγματευταί ἂν οὐδὲν εἶναι περνοῦσι δὲ δι' ἄλλην τινὰ χρεῖαν ἐγκαλοῦνται, διότι ἀμελεῖς ἐγένοντο περὶ αὐτῶν. Οἱ δὲ ναῦται ἐγκαλοῦνται ὅτι καὶ τὴν ἐδικήν τους καὶ τῶν πραγματευτῶν τὴν προμήθειαν κατεφρόνησαν καὶ οὐδὲν ἐπήρασι κυβερνήτην μεθ' ἑαυτῶν. Τινὲς δὲ τοὺς ναύτας ἀθώους ποιοῦσιν καὶ μόνους τοὺς πραγματευτάς νὰ ἐγκαλοῦσι λέγουσιν.
4. Καράβη ἢ κάτεργον ἐὰν προσκρούσῃ μετὰ ἄλλον ξύλον καὶ βυθήσῃ το, εἰ μὲν ἀπὸ τὴν πολλὴν βίαν τοῦ ἀνέμου τοῦτο συμβῇ, οὔτε οἱ ναῦται οὔτε οἱ κυβερνήται ἐνάγωνται, ἤγουν ἐγκαλοῦνται. Εἰ δὲ ἀπὸ κακίας ἢ ἀπὸ ἀμελείας τοῦ κυβερνήτου καὶ τῶν ναυτῶν ἐβυθίσθῃ χωρὶς βίαν ἀνέμου, ἐγκαλοῦνται καὶ οἱ ναῦται καὶ ὁ κυβερνήτης καὶ ὁ πρωρεύς. Καὶ ναύτης μὲν λέγεται ὅστις κουπίζει τὸ κουπή· ναύκληρος, ὁ δεσπότης τοῦ καραβίου.
5. Ναύκληρος ἐὰν δεχθῇ τινὸς πρᾶγμα χρεωστεῖ νὰ τὸ ἀποδόσῃ πάλιν. Εἰ δὲ οὐ θέλῃ νὰ τὸ δεχθῇ, οὐδεὶς δύναται νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ τὸ δεχθῇ.

2—'Αρμ. II, IA, 1

3—'Αρμ. II, IA, 2.

4.—'Αρμ. II, IA, 3

5. —'Αρμ. II, IA, 4

2. 1. νόμοι : παραλ. B // 2 τῷ νόμῳ : τὸν νόμον. B // 3. κρίνεται. B //

3. 1. τολμήσουσι : B // 3 "H μὲν B // 4 περνοῦσιν δὲ ἄλλην B //

5. περὶ αὐτῶν : τῆς σωτηρίας αὐτῶν B. // 6 τὴν προθυμίαν B //

7. μετ' αὐτῶν B //

4. 1 προσκρούσιν : B // ἢ μὲν ἀπὸ B // 3 : ἢ δὲ ἀπὸ B //

2. 1 (τίτλος). Περὶ ναυτικῶν κεφάλαιον ΚΓ : A //

2 ῥόδου - ὀρδοῦ A // 3 κατὰ πῶς : καθὼς A // 4 τῶν ὀρδίων A // τῶν ὀρδίων A //

3. 1 τολμήσουσιν A // 3-4 ἢ καὶ... περνοῦσι δὲ : ἂν δὲν εἶναι περνοῦσι A //

4 χρεῖαν τινὰ A // 5 Περὶ αὐτῶν : τῆς σωτηρίας αὐτῶν A //

6 τὴν προμήθειαν A // οὐδὲν : δὲν A //

4.3 ἐνάγονται A // ἤγουν : παραλ. A // 3. ἢ ἀπὸ : ἢ A //

5. 1 πρᾶγματα A // νὰ τὰ A // 2 τὰ δεχθῇ A // τὰ δεχθῇ A //

6. Οἱ ναύκληροι ἀπὸ τὰ συναλλάγματα τῶν ναυτῶν ἢ καλὰ ἢ ἄτυχα δὲν ἐγκαλοῦνται, ἀπὸ δὲ τὰ φτεσίματα αὐτῶν ἐγκαλοῦνται.
7. Ὅστις ἐμπιστευθῇ τινὰ εἰς τὰ πράγματά του ὅπου φορτώνει εἰς τὸ πλοῖον καὶ ποιήσῃ τον φύλακα τοῦ πλοίου, ὅσα πταίσει ὁ ἐμπιστευθείς, ἐγκαλεῖται ἐκεῖνος ὅπου τὸν ἐμπιστευθῇ
8. Περὶ γυναι(κῶν).
Ὅταν γίνῃ τινὰς εἰς καράβην ναύκληρος ἀπὸ γυναῖκα, εἰ τι φτέσῃ μόνος του ἀπολογεῖται καὶ ὅχι ἡ γυνή.
9. Ἐγώρασε κάτις καράβη μὲ ὅλην του τὴν οἰκονομίαν, καὶ θέλει νὰ ἐπάρῃ καὶ τὴν βάρκαν ὅπου εἶναι μέσα, δὲν τὴν ἐπέρνη.
10. Ἐχουσιν ἄδειαν οἱ ναῦται καὶ οἱ κυνηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, ὅταν πέσουσιν εἰς βίαν καὶ οὐδὲν δύνονται ἀλλοτρόπως ὅτι νὰ ἐγλύσουσιν, ἄλλου καραβίου σίδερον τὸ λεγόμενον ἄγκυραν, καὶ ἄλλοι τὸ λέγουσιν κάταν νὰ κόψουσι διὰ νὰ σωθοῦσιν, ἢ ἄλλων κυνηγῶν ἔργα νὰ χαλάσουσιν διὰ νὰ σωθοῦσιν· χωρὶς δὲ βίαν ὅστις τολμήσῃ τοιοῦτόν τι ποιῆσαι, ἐγκαλοῦσι τον· καὶ ἂν ὁμολογήσῃ δίδει εἴ τι ἀξίζει ἢ κάτα, εἰ δὲ ἀρνηθῇ καὶ ἐλέγξουν τον δίδῃ τὸ διπλόν.

6. — Ἀρμ. II, IA, 5

7. — Ἀρμ. II, IA, 6, καὶ 7

8. — Ἀρμ. II, IA, 8

9. — Ἀρμ. II, IA, 9

10. — Ἀρμ. II, IA, 10

6. 1 τῶν ναυτῶν : τῶν αὐτῶν B // 2 τὰ φταισθήματα B //

8. 1 φταίση B //

9. 2 ἐπέρνη, πέρνη B //

10. 2 ἐγλήσουσιν. B // 3 τὸ λέγουσιν ἄγκυραν B // 5 τοιοῦτον τι : τοῦτο. B //

6. 2 ἀπὸ δὲ τὰ... ἐγκαλοῦνται : παραλ. A //

7. 1 φορτώσει A

8. 1 (τίτλος) Περὶ ναυκλήρου, ὅπου τὸν βάνει ἡ νοικοκυρὰ εἰς τὸ καράβι της.—Κεφάλαιον ΚΔ'.

2 πταίσει. A // 3 καὶ ὅχι ἡ γυνή : Ναύκληρος λέγεται ὁ καραβοκύρις A //.

9. 1 Ἐγώρασε τινὰς A //

10. 2 δὲν δύνονται A // ὅτι : παραλ. A // νὰ γλύσωσιν // σίδερον A // 3 τὸ λέγουσιν γάταν A //

4 ἔργα : ἐργαλεῖα A // 5-6 εἴ τι ἐξοδιάζει ἡ γάτα A //

11. Περὶ συνεισφορᾶς.
Διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ καραβίου ἂν κόψουσι τὰ σχοινία του, πάντες ὅσοι εἶναι μέσα, τὰ ποιοῦσι.
12. Νὰ ἀγοράσῃ νέαν ἐξαρτίαν ὁ κύρις τοῦ καραβίου εἰς τὸ καράβη συνεισφορὰ δὲν γίνεται· ἤγουν μόνος του τὴν ἀγοράζῃ.
13. Ὁ ναύτης ἂν δόσῃ τινὰ καὶ σπάσῃ τὰ ὀρχίδια του, ἢ εὐγάλῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, δίδῃ τὰ ἱατρικὰ καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ ὀφθαλμοῦ ζημιώνεται φλωρία IB', ἀντὶ δὲ τοῦ σπασίματος φλωρία δέκα. Ὁ δὲ νόμος λέγει ὑπέρπυρα καὶ μὴ φλωρία.
14. Ἐάν τις ἐμποδίσῃ καράβη καὶ συμβῇ ζημία ἀπὸ πυρὸς ἢ ἄλλης αἰτίας, πλατύζῃ* τὴν.
15. Περὶ τῶν διὰ βία ριπτομένων ἐκ τοῦ πλοίου.
Ὅταν ἀπὸ βίαν ἀνέμου ἢ ταραχὴν θαλάσσης ρίξουσιν εἰς τὴν θάλασσαν πράγματα, καὶ ἄλλοι τινὲς τὰ ἐπέρνουσι καὶ σώζονται, εἰ μὲν τὰ σώζουσιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὅσον ὀκτὼ ὀργιάς τὸ βάθος, τὸ ἥμισυ ἐπέρνουσιν· ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς γῆς ἢ μιᾶς πήχης, τὸ δέκατον ἐπέρνη ὅστις τὰ διασώζει.
16. Ἐναυάγησέ τις εἰς τὴν θάλασσαν, ἐξέβαλε καὶ ἔριψεν εἰς τὴν θάλασσαν εἴ τι εἶχε διὰ νὰ μὴ δὲν πνιγῇ· λοιπὸν διότι τὸ ἔριξε δὲν ἔχει νὰ τὸν εἰπῇ τινὰς ὅτι πλεόν οὐδὲν τὸ ὀρίζει, ἀλλὰ εἶναι πάλιν ἐκείνου ὅπου τὸ ἔριξεν. Καὶ ἂν εὐγῇ ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὰ πράγματά του εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὑπάγῃ καὶ λαμβάνει τά. Εἰ δὲ φθάσῃ τινὰς καὶ πιάσῃ τα χωρὶς τινὰ κίνδυνον, ἐπέρνη τα ἐκεῖνος ὅπου τὰ ἔριξε, καὶ δίδῃ του διὰ τὸν κόπον του ὅπου τὰ ἐφύλαξεν εἴ τι φανῇ καλόν· εἰ δὲ μὲ κίνδυνον πολλὴν τὰ ἔσωσεν, ἐκέρδησέ τα ὅτι τὴν ζωὴν του ἔθηκεν ἢ νὰ ζήσῃ ἢ νὰ ἀπεθάνῃ καὶ διώκῃ ἐκεῖνον ὅπου τὰ εἶχεν καὶ ἔριψέ τα εἰς τὴν θάλασσαν.

* Τὸ ρῆμα πλατύζω ἔχει σλάβικη προέλευση· πλάτιμ = πληρώνω, ξεπληρώνω.

11. — Ἀρμ. II, IA, 12.

12. — Ἀρμ. II, IA, 13

13. — Ἀρμ. II, IA, 14

14. — Ἀρμ. II, IA, 15

15. — Ἀρμ. II, IA, 18

16. — Ἀρμ. II, IA, 19

13. 1 τοῦ ὀφθαλμοῦ. τοὺς ὀφθαλμοὺς B//

15. 2 ρίψουσιν B //

16. 1 ἔρριψεν. B // 2-3 : δὲν ἔχει... τὸ ἔριξεν: παραλ. B // εὐγῃ B//

4 του : τους B // 6 ἔρριψεν, διορθ. ἀπὸ ἔρριξεν. B // δίδῃ τα. B//

11. 1 (τίτλος) : περὶ ναυκλήρου συνεισφορᾶς. Κεφάλαιον KE'. A.

12. 1 ὁ κύριος A//

13. 1 ἢ τοῦ εὐγάλη A // 3 σπάσματος A// τὰ λέγει A // μὴ : ἔχει A//

14. 2 πλατύζῃ τὴν. πληρώνῃ τον. A//

15. 1 (τίτλος) : Περὶ ναυάγιον τοῦ καραβιοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν βίαν ρίπτουν τινὰ εἶδη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰ ἐπέρνουσιν ἄλλοι. κεφάλαιον KΣΤ'. : A. //

3 τὰ σώσουσιν : A// ὀργίαις. A // 5 ἐπέρνη ὅστις τὰ διασώζει : ἐπέρνουσιν A//

16. 1 ἐναυάγιασεν .A // καὶ ἐξέβαλλε καὶ ἔρριψεν. A // 2 μὴ δὲν : μὴν A// τὰ ἔρρηξεν. A // 3 οὐδὲν το : δὲν τὰ .A // τὰ ἔρρηξεν. A// 5 τινὰ : παραλ. A // 6 τὰ ἔρρηξεν A// τοῦ φανῇ : A // 7 πολλὴν A// 8 ἀποθάνῃ .A// ἔρρηξεν τα. A // εἰς τὴν θάλασσαν. παραλ. A//

17. Ἐὰν ναυαγήσῃ καράβη διότι δὲν ἔχῃ κυβερνήτην, ὁ ναύκληρος ἐγκαλεῖται· καὶ ἀποδίδει καὶ τὰ ναῦλα ὅπου ἐπῆρε προτῆτερα ὥς ὅτι δὲν τὰ ἀπέσωσε τὰ πράγματα.
18. Ἐὰν οὐδὲν δύναται ὁ ναύκληρος νὰ σέβῃ εἰς τὸν λιμένα μὲ τὸ καράβη του καὶ εὐγάλη φορτία καὶ θέσῃ εἰς τὸ καράβη σου καὶ ναυαγήσῃ τὸ καράβη σου, ἐγκαλοῦσι τὸν πρῶτον ναύκληρον ἐὰν παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν ἔθηκε τὰ φορτία εἰς ἄλλο καράβη ἢ παρὰ καιρὸν ἢ εἰς ἄτυχον καράβη· εἰ δὲ ραθυμίαν τινὰ δὲν ἔδειξεν ἀλλὰ πᾶσαν σπουδὴν καλήν, δὲν τὸν ἐγκαλοῦσι.

II (Στοιχεῖο Μ, κεφ. Δ', 6)*

Περὶ ναυτικῶν.

1. Ἐὰν ὁ ναύκληρος δὲν δύναται νὰ σέβῃ εἰς τὸν λιμένα ἀπὸ κακὸν καιρὸν, ἢ ὅτι τὸ καράβη δὲν βολῇ νὰ σέβῃ εἰς τὸν λιμένα, εὐγάλη ἀπὸ τὸ καράβη του φορτία καὶ βάλῃ εἰς τὸ ἐδικόν σου καράβη, ἂν πνιγῇ τὸ καράβη σου μὲ τῶν φόρτων, δὲν ἐγγαλοῦσιν ἐσένα ἀμὴ ἐκεῖνον τὸν πρῶτον ναύκληρον ὅπου εὐγαλε τὸ φορτίον ἀπὸ τὸ καράβη του καὶ ἔβαλε το εἰς τὸ ἐδικόν σου· ἂν εἶναι ὅτι παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν τοῦ φορτίου, μετήγαγε τὰ φορτία εἰς τὸ καράβη, εἰ δὲ μετὰ γνώμην αὐτῶν, τίποτες δὲν πλατύζει· ὁμοίως ἂν τὰ εὐγαλεν εἰς ἀνεπητίδιον καιρὸν ἢ εἰς ἐπητήδιον καράβη πλατύζει τα.
2. Ἐὰν (ναυ)αγήσῃ τὸ καράβη διότι δὲν ἔχει κυβερνήτην νὰ κρατῇ τὸ τυμόνη, ὁ ναύκληρος καὶ οἱ ὑπηρέται ἐνέχονται.
3. Τὸ καράβη ὅταν ναυαγήσῃ, ὁ ναύκληρος δίδει τὰ ναῦλα ὅπου ἐπῆρεν πρωτῆτερα.
4. Ναύκληρος λέγεται ὁ καραβοκύριος.

17 ἐδ. 1. — Ἀρμ. II, IA, 20 // 17 ἐδ. 2. — Ἀρμ. II, IA, 21.

18. — Ἀρμ. II, IA', 22.

17. 1 Ἐὰν ναυαγήσῃ : Ἐνναυάγησεν : B. // 2 δὲν τά : παραλ. B//

17. 1 ναυαγιάσῃ. A//

18. 1 Ἐὰν δὲν δύναται : A//

4 : ἢ παρὰ καιρὸν...καράβη : παραλ. A//

* Δίνω τὴν παραλλαγή τοῦ χχ. B. Στὰ χφφ. τῆς B.τ.Α. ποὺ ἐρεύνησα, δὲν συνάντησα τοῦτες τίς διατάξεις.

1. Ἀρμ. III, H', 17α

2. Ἀρμ. III, H', 17β

3. Ἀρμ. III, H', 17c

